

Wat doen we er aan?

De huidige samenleving is onverenigbaar met het anarchisme zoals wij het begrijpen. De inherente competitie en de drang naar steeds meer staan haaks op de solidariteit en het "van ieder naar vermogen, aan ieder naar behoefte" van het anarchisme¹. Anarchisten zien deze maatschappij als een aanval op de vrijheid, iets dat meer en meer duidelijk wordt door de vergroting van het controleapparaat door de staat: meer politie op straat, overal camera's, aansporing van de mensen om hun burens te verklikken, etc. Ook de samenleving ziet anarchisten als een gevaar; met hun anti-autoritaire en antikapitalistische principes brengen ze de algemeen aanvaarde alomtegenwoordigheid van het hiërarchisch gestructureerde "democratische" kapitalisme aan het wankelen. In de praktijk betekent dit dat als je een anarchist bent, je de facto in strijd bent met de huidige samenleving. "Strijd" moet hier niet noodzakelijk begrepen worden als een fysieke strijd met wapens, maar een kijk op de wereld. Als anarchist wil je een geheel andere wereld verwezenlijken, die compleet verschilt van deze samenleving, en dus wil je deze samenleving tot as reduceren om hem erna als een feniks opnieuw te laten verrijzen in het nieuwe. Anarchisme is dus een

¹ "van ieder naar vermogen, aan ieder naar behoefte" is een anarchistisch principe waarbij taken en goederen verdeeld worden gelang de mogelijkheden en behoeftes die personen hebben. Als bv. 5kg graan verdeeld moet worden onder 6 personen, stemt iedereen in dat ze niet meer of minder nemen dan noodzakelijk. Dit is geen absoluut eerlijke verdeling (niet iedereen krijgt even veel), maar wel relatief eerlijker aangezien iedereen neemt wat hij/zij nodig heeft en de rest aan een ander laat. Dit principe is geënt op het vertrouwen dat de ander dit systeem niet misbruikt, en gaat in tegen de jaloezie en competitie die in deze samenleving gepaard gaan als een ander meer neemt/bezit.

revolutionaire beweging: in plaats van beetje bij beetje te sleutelen aan het huidige systeem om het mooier te maken (reformisme), willen we een compleet nieuwe samenleving. Dat strijdperspectief tegenover de hedendaagse onderdrukkende samenleving vertaalt zich in een diversiteit aan tactieken. Enerzijds het opbouwen van alternatieven voor de manier waarop dingen werken vandaag (waardoor onze feniks dus al aan het rijzen is) en het sensibiliseren van anderen over de problemen van het alledaagse leven, maar ook het fysieke tegenwerken van bepaalde doelen die meehelpen om anderen te onderdrukken.

Het opbouwen van alternatieven kan zich vertalen in het werken aan alternatieven voor de huidige landbouw, maar ook manieren van samenleven en wonen met anderen, manieren van beslissingen nemen en "directe" of "basis-democratie" behouden en versterken, weggeefwinkels opzetten waar alle kleren gratis mee te nemen zijn en volxkeukens opzetten waarbij vrijwilligers voor grote groepen mensen koken. Het sensibiliseren van anderen vertaalt zich in het schrijven en verspreiden van pamfletten en kranten, het opstellen van discussieavonden en infomomenten, een kritische film laten zien, of politieke cafépraat verkopen,... Het fysieke tegenwerken gaat meestal om het saboteren van bepaalde doelen die onderdrukking teweeg brengen, zoals reeds gezegd. Enkele voorbeelden hiervan zijn het blokkeren van wapentransporten, waardoor de oorlogslogistiek (mogelijk tijdelijk) in de war gestuurd wordt. Een voorbeeld dicht bij huis zijn allerlei kleine sabotages die de bouw van het nieuw gesloten centrum voor de deportaties van ongewenste sans-papiers (Steenokkerzeel 127 tris) met twee jaar vertraagd hebben. Materiële of economische schade voor de onderdrukker en het vertragen van het proces zijn

hierbij de voornaamste doelen. De diversiteit aan tactieken is uiteraard niet beperkt tot de voorbeelden die hier gegeven werden, en aangezien anarchisme bouwt op de ideeën van iedereen, zijn de aanvullingen en opmerkingen hierop oneindig.

Een belangrijk onderscheid voor het anarchisten is dat tussen directe en indirecte actie. Directe actie wordt begrepen als een direct

ingrijpen om een doel te bereiken, waar indirecte actie dat doel probeert te bereiken via omwegen. Je begaat een directe actie als je iets bepaald wilt bereiken en je onderneemt zelf (alleen of met anderen) autonoom actie om dat doel te bereiken. Een bos bezetten opdat het niet gekapt kan worden, is een directe verhindering van de kap van dat bos. Maar ook het kweken van je eigen groenten om jezelf te voorzien is een directe actie. Bij indirecte actie val je terug op derden, en wordt je doel niet onmiddellijk bereikt. Deze derde personen kunnen ofwel autoriteiten zijn, ofwel mensen die je wil aanzetten tot nadenken of actie. Duidelijke voorbeelden van indirecte acties via autoriteiten zijn het afleveren van petitie's of lobbyen. Een indirecte actie waarbij je anderen wil laten nadenken is bijvoorbeeld een flash mob over militarisme. Het leger wordt hierbij niet direct tegengehouden, maar men probeert mensen te doen nadenken over dat leger en hiermee valt men dat leger indirect aan. Directe en indirecte acties kunnen ook symbolisch zijn. Dan probeert men door de actie een punt duidelijk te maken.

Anarchisten kiezen over het algemeen voor directe actie of indirecte actie die niet aan autoriteiten gericht is; bij het vragen aan autoriteiten om bepaalde zaken te bekomen, erkent men diens autoriteit, iets wat niet veel anarchisten rap zullen doen.

Directe of indirecte actie heeft dus niets te maken met de felheid of gewelddadigheid van een actie. Sommige gewelddadige acties zullen symbolische indirecte acties zijn. Een voorbeeld hiervan is het inslaan van de ruit van een bank, waarbij men die bank fysiek aanvalt, maar ze niet echt hindert. Het is meer een symbool voor de onrust over het banksysteem en de economie, dan een echte directe actie. Ook directe acties kunnen symbolisch zijn: het proberen uittrekken van de ggo-aardappelen in Wetteren in 2011 was een directe actie (we willen geen ggo, dus: uittrekken!) die ook symbolisch was: men wou een thema aankaarten. De lijn tussen direct en indirect is niet steeds duidelijk. Een voorbeeld daarvan is de boicot. Men weigert actief bepaalde praktijken te steunen: men grijpt dus direct in het eigen leven in en kan het doel zo mogelijk financieel hinderen. Maar als de schaal klein blijft, kan het doel haar werk redelijk ongehinderd voortzetten en blijft deze permanente actie tegelijkertijd vrij symbolisch.

Een belangrijk aspect van de anarchistische manier van omgaan met zowel de aanval tegen de huidige samenleving als het opbouwen van een nieuwe wereld, is de zelforganisatie. Men neemt zelf initiatief om met anderen samen te zitten rond een thema (aanval, opbouw, sensibilisering of een combinatie). Als we wachten tot een leider ons komt vertellen wat en wanneer we dingen moeten doen, komt de verandering er mogelijk nooit. Zelf in actie komen dus! Ook belangrijk is dat anarchisten geen blauwdruk voor een nieuwe samenleving

willen maken en ook geen methodiek voor alle anderen om te volgen. Als verschillende mensen samenzitten, komen er verschillende ideeën uit de bus. Wat jij met jouw collectief of informele groep beslist, zal waarschijnlijk niet beslist worden door een andere groep. Jullie kunnen voor die andere groep niet beslissen wat nu best of best niet is, dat moeten ze zelf doen. Het niet voor anderen beslissen is een niet-autoritaire manier van met elkaar omgaan. Uiteraard kan en moet er gediscussieerd worden over methodes, maar bepalen dat jouw manier de beste is voor iedereen, wordt waarschijnlijk niet getolereerd. Dit is omdat anarchisten dogmatisme willen tegengaan. Andere omstandigheden vereisen andere methodes en jij kan niet voor alle situaties gaan uitdokteren wat nu die éne goeie manier is. De meeste anarchisten beseffen dat ze niet alwetend zijn en de waarheid niet in pacht hebben, daarom zullen ze sneller in discussie gaan over methoden, dan je vertellen dat hun methode de enige goede is.

Verschillende methodes leiden tot een diversiteit van tactieken. Je moet niet met ieders tactieken akkoord gaan. Sommigen zullen de gewelddadige acties van anderen afkeuren, terwijl anderen het opbouwen van alternatieven dan weer niet als priorirair zien. Aangezien er waarschijnlijk geen twee anarchisten zijn die het 100% met elkaar eens zijn, is dit normaal. Het belangrijkste is dat we elkaar niet gaan tegenhouden en ondanks een verschil in tactiek solidair zijn en elkaar ondersteunen. Als er bijvoorbeeld een actie gebeurt waar je het niet mee eens bent, en iemand vraagt je wat je er van vindt, kun je in plaats van te zeggen "Met zo'n onzin heb ik niks te maken!!!", zeggen dat het niet jouw methode is, maar dat je begrijpt waarom ze het doen, en je hun analyse deels deelt. Maar we zijn

hier natuurlijk niet om te zeggen hoe je je altijd moet gedragen, anders zouden we in onze eigen voet schieten!

En hoe zit het met geweld? Zoals bij waarschijnlijk alles, is daar geen eensgezindheid over. Om te beginnen benoemen verschillende individuen andere zaken als geweld. Onder veel anarchisten lijkt er vandaag de dag het idee te leven dat een zeker niveau van geweld onvermijdelijk is als we ooit een andere maatschappij willen bereiken. De staat voert oorlog tegen al wie een gevaar voor haar vormt (boetes, gevangenis, intimidatie, fysieke repressie...) en zal waarschijnlijk nooit vanzelf verdwijnen. Zelfs als de staat en het kapitalisme ooit overbodig worden omdat het merendeel van de mensen hen verwerpen, zullen ze waarschijnlijk niet vanzelf verdwijnen. Teveel mensen hebben baat bij het voortbestaan van dit systeem, omdat ze er geld en macht mee binnenrijven. Als er dan ooit een groot deel van de mensen zegt "Wij willen jullie niet meer!", gaan zij niet plots vrijwillig verdwijnen. (Ook al hopen we van wel.) Ze gaan hun macht en geld waarschijnlijk bikkelhard verdedigen. Het bestaan van de staatsveiligheid bewijst dat het systeem in stand houden een erg belangrijk doel is voor de staat. Ook dat de politie de staat beschermt tegen het volk en niet omgekeerd, wijst in die richting. Omwille van deze reden zien verschillende anarchisten het gebruik van geweld, en het creëren van breukmomenten en sociale opstanden, als een legitiem middel om een einde te maken aan onze onderdrukkende maatschappij.

Het gebruik van geweld is een vorm van machtsuitoefening. Is dat dan niet iets wat anarchisten willen vermijden? Zeker, er zijn waarschijnlijk niet veel anarchisten die geweld verheerlijken en prijzen: het wordt meestal als een noodzakelijk kwaad gezien. De

huidige samenleving gebruikt veel geweld (fysiek, financieel en mentaal) om mensen binnen haar lijntjes te laten lopen. Om deze autoriteit en haar gewelddadig staatsapparaat te laten verdwijnen, is er nood aan een tegenkracht, die sterker is dan de autoritaire krachten. Geweld dient hierbij mogelijk als middel om die tegenkracht te ondersteunen en te verdedigen tegen de autoriteit, om het monopolie te breken en ook om de autoriteit en haar legitimiteit aan te vallen.

Sommige anarchisten zijn echter pacifisten. Dit kan puur principieel onderbouwd zijn, omdat ze tegen die machtsuitoefening gekant zijn; of omdat ze het strategische nut ervan niet inzien. In de praktijk vertaalt de anarchistische strijd zich hoe dan ook hoofdzakelijk in sensibilisering en het uitbouwen van autonome plekken en levenswijzen. In vele perioden en omgevingen blijft geweldloze directe actie ook de populairste interventie door anarchisten.

